



Μάθημα 4ο

Τό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐπάνω ἀπό τά ὕδατα.

Ἡ δημιουργία τοῦ φωτός.

Ἡ ἐγάμε, παιδιά, τήν περασμένη φορά ὅτι κατά τήν δημιουργία παρίστατο ὁ Ἅγιος Τριαδικός Θεός, ἦταν δηλαδή δημιουργός ὁ Πατήρ, ὁ Υἱός καί τό Πνεῦμα τό Ἅγιο· πιά συγκεκριμένα, ὁ Πατήρ ἤθελε, ὁ Υἱός δημιουργοῦσε καί τό Πνεῦμα τό Ἅγιο ζωοποιοῦσε.

Πάντως παρατηροῦμε ὅτι τά τρία πρόσωπα συνεργάζονται στήν δημιουργία· δηλαδή ὁ Πατήρ ἐκφράζει τήν παντοδυναμία Του, ὁ Υἱός τήν σοφία Του καί τό Πνεῦμα τό Ἅγιο τήν ζωοποίηση καί τελείωση τῆς δημιουργίας. Εἰδικά ὁ Υἱός, τό δεύτερο πρόσωπο τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἐπειδή δημιουργεῖ, ὀνομάζεται *Σοφία*· ἡ *Σοφία τοῦ Θεοῦ*!

Στήν Παλαιά Διαθήκη, τό βιβλίο τῶν Παροιμιῶν, στό 8ο κεφάλαιο, λέει: «ἐγὼ ἡ σοφία... ἡνίκα ἠτοίμαζε τὸν οὐρανόν, συμπαρήμην αὐτῷ –δηλαδή τῷ Θεῷ– ἐγὼ ἡ σοφία... ἤμην παρ’ αὐτῷ ἀρμόζουσα»¹. Δηλαδή ἐγὼ ἡ Σοφία, ὅταν ὁ Πατήρ μου ἐτοίμαζε τόν οὐρανό,

1. Παρ. 8, 28· 30.

ἤμουν παροῦσα, μαζί Του· ἐγώ ἡ Σοφία ἤμουν κοντά Του καί ἄρμोजα τή δημιουργία.

Τί ὠραία αὐτή ἡ εἰκόνα! Δηλαδή βλέπουμε, πραγματικά, τό δεύτερο πρόσωπο, τόν Υἱό τοῦ Θεοῦ, πού εἶναι ἡ Σοφία τοῦ Θεοῦ, νά δημιουργεῖ τόν κόσμο.

Καί ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης θά μᾶς πεῖ τό ἑξῆς: «Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καί χωρίς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν»².

Ἐδῶ ἀντιλαμβάνεστε ποιὰ εἶναι ἡ ταυτότητα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ; Εἶναι ἡ Σοφία τοῦ Θεοῦ· δηλαδή ἡ Σοφία ἡ ὁποία δημιούργησε τόν κόσμο. Αὐτή ἡ Σοφία, σέ κάποια χρονική στιγμή τῆς δημιουργίας, προσέλαβε τήν ἀνθρώπινη φύση. Τί καταπληκτικό! Ὅτι ἐκεῖνος πού εἶχαμε μαζί μας, ἀφοῦ «εἰς τὰ ἴδια ἦλθε»³, εἶναι ὁ Δημιουργός τοῦ παντός! Τί καταπληκτικό!...

Καί λέει ἐδῶ ὁ Ἰωάννης ὅτι ὅλα, τά πάντα, μέχρι τό τελευταῖο ἄτομο τῆς ὕλης, μέχρι καί τό τελευταῖο ὑποατομικό στοιχεῖο τῆς ὕλης, ὅλα ἔγιναν μέ τόν Υἱό, μέ Ἐκεῖνον πού ἐνανθρώπησε, μέ τόν Ἰησοῦ Χριστό, καί χωρίς Αὐτόν –τόν Λόγο πού ἐνανθρώπησε– δέν ἔγινε τίποτε ἀπό ὅ,τι ἔχει γίνει.

Ὁ δέ ἀπόστολος Παῦλος, στήν *Πρός Κολασσαεῖς* ἐπιστολή του, θά μᾶς πεῖ: «τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καί εἰς αὐτόν ἔκτισται»⁴. Ὅλα κτίσθηκαν, δημιουργήθηκαν, διά τοῦ Υἱοῦ, διά τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀλλά καί γιά λογαριασμό τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Προσέξτε αὐτό τό σημεῖο· ὅλα δημιουργήθηκαν

2. Ἰωάν. 1, 3.

3. Ἰωάν. 1, 11. Πρβλ. Ἠσ. 8, 10. Βαρ. 3, 38.

4. Κολ. 1, 16.

γιά λογαριασμό Του! Ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ, ἡ Σοφία τοῦ Θεοῦ –ἢ ἡ ἐνυπόστατος Σοφία ὅπως λέγεται, δηλαδή ἡ προσωπική, γιατί εἶναι πρόσωπο– ἡ ἐνυπόστατος Σοφία ἔκανε τόν κόσμο, καί τόν ἔκανε γιά τόν ἑαυτό Της.

Αὐτό εἶναι ἓνα δεύτερο μεγαλειῶδες σημεῖο, ὅτι ὁ Θεός κάνει τόν κόσμο γιά τόν ἑαυτό Του. Θά τό δοῦμε λίγο πιό κάτω γιατί καί πῶς.

Τί λέτε λοιπόν, παιδιά; ἀναγνωρίζετε τόν Θεό Λόγο, τό δεύτερο πρόσωπο τῆς Ἀγίας Τριάδος, πού ἐνανθρώπησε, καί, ὅπως λέει ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης, «ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν»⁵, δηλαδή ἦρθε καί ἔστησε τήν σκηνή Του, τήν κατοικία Του ἀνάμεσά μας; Τόν ἀναγνωρίζετε;...

Τί νά ποῦμε πάνω σ' αὐτό... Δέν ξέρω ἂν κάποτε μπορέσουμε νά νιώσουμε ὅτι μᾶς ἐπισκέφθηκε ὁ Θεός!... Μᾶς ἐπισκέφθηκε μέ τήν ἐνανθρώπησή Του. Δέν ἦρθε μέ ἓναν κεραυνό, μέ μιὰ βροντή, μέ μιὰ ἀστραπή, μέ μιὰ φωνή, ἀλλά ἦρθε ὅμοιος μ' ἐμᾶς.⁶

Ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης ἀναφέρει αὐτήν τήν τόσο ὠραία καί ρεαλιστική, γιά τόν Θεό μάλιστα, σκηνή, θέση, στάση: «ἐν τῷ κόσμῳ ἦν», ὁ Θεός Λόγος ἦταν στόν κόσμο, ὄχι μόνο ὡς πανταχοῦ παρῶν, ἀλλά καί ὡς φροντιστής καί κυβερνήτης τοῦ παντός, «καί ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο», καί ἡ δημιουργία ἔγινε διά τοῦ Υἱοῦ, «καί ὁ κόσμος αὐτόν οὐκ ἔγνω», κι ὁ κόσμος δέν Τόν ἀναγνώρισε, «εἰς τὰ ἴδια ἦλθε», ἦλθε στό σπίτι μας, ἦρθε στόν χῶρο μας, ἦρθε πάνω στό φλούδι τῆς

5. Ἰωάν. 1, 14.

6. Πρβλ. Γ' Βασ. 19, 11-12.

γῆς, «καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον», καὶ οἱ δικοὶ Του –εἰδικότερα γιὰ τοὺς Ἑβραίους τό εἶπε, ἀλλὰ γενικότερα γιὰ τοὺς ἀνθρώπους– δέν Τόν ἀναγνώρισαν· ὄχι γιατί δέν ἔδωσε ἐπαρκῆ στοιχεῖα νά Τόν ἀναγνωρίσουν, ἀλλά γιατί οἱ ἄνθρωποι εἶχαν κακεντρέχεια! «ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτὸν», ὅσοι ὅμως πίστεψαν καί Τόν δέχθηκαν, «ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι»⁷, ἔδωσε σ' αὐτούς τήν ἐξουσία νά γίνουν, νά ὀνομαστοῦν παιδιά τοῦ Θεοῦ.

Πραγματικά εἶναι κάτι τό ἐξαιρετικά μεγαλειῶδες τό νά ἀνακαλύπτει κανεῖς τή Σοφία τοῦ Θεοῦ τήν ἐνυπόστατη! Ξαναλέω ἄλλη μιά φορά καί ἐρμηνεύω: ἐνυπόστατη θά πεῖ προσωπική, πρόσωπο· ὄχι ἀπλῶς κάτι τό ἀφηρημένο, ὅπως ἡ σοφία ἐνός ἀνθρώπου, δηλαδή ἓνα διανοητικό χαρακτηριστικό. Ἐδῶ ἡ Σοφία τοῦ Θεοῦ δέν εἶναι κάτι ἀπρόσωπο, ὅπως ἡ σοφία κάποιου, ἀλλά εἶναι πρόσωπο. Κι ἐπειδὴ κινεῖται σοφά, λέγεται ἡ Σοφία τοῦ Θεοῦ· εἶναι ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ, πού ἐνανθρώπησε.

Εἶδατε πόσες φορές τό εἶπα; Πιστεύω τό κατανοεῖτε. Εἶναι Αὐτός πού ἀρνοῦνται σήμερα οἱ ἄνθρωποι, ὁ Ἰησοῦς Χριστός! Καί ὄχι ἀπλῶς Τόν ἀρνοῦνται, ἀλλά καί Τόν ὑβρίζουν! Εἶναι... εἶναι ἀχαρακτήριστο, εἶναι ἀδιανόητο!... εἶναι τό μεγαλύτερο ἔγκλημα πού μπορεῖ νά κάνει ποτέ ἓνας ἄνθρωπος, ὅταν ἀρνεῖται τόν Ἰησοῦ Χριστό!

Δέν εἶναι τόσο μεγάλο ἔγκλημα, παιδιά, νά πορνεύσει κανεῖς, νά μοιχεύσει, νά σκοτώσει, νά κάνει ὅ,τι ἄλλο θέλετε, ὅ,τι ἁμαρτίες ὑπάρχουν, ὅσο ἡ ἁμαρτία

7. Ἰωάν. 1, 10-12.

νά ἀρνηθεῖ τόν Ἰησοῦ Χριστό! Εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἁμαρτία. Ἀπό τόν εὐαγγελιστή Ἰωάννη χαρακτηρίζεται ὡς ἀντίχριστη κατάσταση.

Ποιός, λέει, εἶναι ὁ ἀντίχριστος; Αὐτός πού ἀρνεῖται ὅτι ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ ἔγινε ἄνθρωπος, ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι Θεός.⁸ Δηλαδή, εἴτε ἀρνεῖσαι τήν θεία φύση Του καί λές ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ἕνας ἀπλός ἄνθρωπος, εἴτε ἀρνεῖσαι τήν ἀνθρώπινη φύση Του, ὅτι πραγματικά ἐνανθρώπησε, εἶσαι ἀντίχριστος. Μέ ἄλλα λόγια, ἐάν ἀρνεῖσαι τήν θεανθρώπινη φύση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τότε εἶσαι ἀντίχριστος.

Ἀλλά καί τό Πνεῦμα τό Ἅγιο συμμετεῖχε στή δημιουργία. Θυμώσατε πού λέγαμε ὅτι τό Ἅγιο Πνεῦμα «ἐπεφέρετο ἐπάνω τῶν ὑδάτων»; Κατά κάποιον τρόπο πετοῦσε πάνω ἀπό τά νερά τῆς γῆς. Δέν μιλάει γιά ἄλλα νερά, ἀλλά γιά τά νερά τῆς γῆς. Σᾶς ἐξήγησα ὅτι ὁ ἱερός συγγραφέας, ὁ Μωυσῆς, μᾶς ἀναφέρει καί μᾶς ἀφηγεῖται τήν ἱστορία τῆς γῆς. Δέν τόν ἐνδιαφέρει κάτι ἄλλο παρὰ μόνο ἡ γῆ, διότι αὐτή θά εἶναι ἡ κατοικία τοῦ ἀνθρώπου.

Τί θά πεῖ αὐτό, ὅτι «καί πνεῦμα Θεοῦ ἐπεφέρετο ἐπάνω τῆς ἀβύσσου»; Πνεῦμα Θεοῦ!

Τό Ἅγιο Πνεῦμα στήν Καινή Διαθήκη ἐμφανίστηκε ὡς περιστέρα, σάν πτηνό. Προσέξτε· δέν εἶναι περιστέρι τό Πνεῦμα τό Ἅγιο, ἀλλά φάνηκε σάν περιστέρι! Στήν Βάπτισι, πού εἶχαμε τήν φανέρωση τῆς Ἁγίας Τριάδος, τό Πνεῦμα τό Ἅγιο κατέβηκε καί ἦρθε στόν Ἰησοῦ Χριστό σάν περιστέρι, «ὥσεῖ περιστέρα»⁹. Καί

8. Β´ Ἰωάν. 2, 7. Βλ. Α´ Ἰωάν. 2, 22. 4, 2-3.

9. Βλ. Ματθ. 3, 16. Μᾶρκ. 1, 10. Λουκᾶ 3, 22. Ἰωάν. 1, 32.

στήν Πεντηκοστή, επίσης, ἐφανίστηκε σάν γλῶσσες πύρινες, «γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός»¹⁰. Αὐτά τὰ «ὡσεὶ», τὰ σάν, δείχνουν τόν τρόπο πού ἐμφανίζεται.

Ἔτσι τώρα καί ἐδῶ, τό Πνεῦμα τό Ἅγιο ἔρχεται σάν πτηνό νά ἐπωάσει τὰ νερά γιά νά βγάλουν τή ζωή! Σκεφθεῖτε αὐτό τό σημεῖο, πόσο ὑπέροχο εἶναι! Δείχνει ἕναν τρόπο δημιουργίας, σάν νά ἐπωάζει τὰ νερά.¹¹

Ἡ κλώσσα κάθεται ἐπάνω ἀπό τὰ αὐγά, καί ὕστερα ἀπό εἴκοσι μία ἡμέρες βγάζει πουλιά. Ἀλλά γιά νά βγάλει ἡ κλώσσα τὰ πουλιά, κάθεται ἐπάνω στά αὐγά της μέ πολλή στοργή! Ἄν ποτέ στό σπίτι σας βάλατε κλώσσα, ἰδίως ὅσοι ἀπό σᾶς εἶστε ἀγρότες, θά δεῖτε μέ τί προσοχή κάθεται ἐπάνω στ' αὐγά ἡ κλώσσα!

Ἔτσι καί τό Πνεῦμα τό Ἅγιο· σάν νά ἀγκαλιάζει τὰ νερά –αὐτό σημαίνει τό *ὑπερίπτατο*– γιά νά τὰ κλωσσήσει, νά τὰ ζεστάνει, γιά νά βγεῖ ἀπό ἐκεῖ ἡ ζωή. Καί πράγματι, ὅπως θά δοῦμε πῶς κάτω γιά τό φαινόμενο τῆς ζωῆς, ἡ πρώτη ζωή ἐφανίσθηκε στά νερά! Εἶναι καταπληκτικό! Αὐτό δείχνει ὅτι τό Πνεῦμα τό Ἅγιο δίνει τή ζωή καί συντηρεῖ ἐκεῖνο πού ἡ Σοφία τοῦ Θεοῦ, τό δεύτερο πρόσωπο τῆς Ἀγίας Τριάδος, δημιούργησε.

10. Πράξ. 2, 3.

11. Βλ. Διόδωρος Ταρσοῦ, *Εἰς τήν Γένεσιν*, PG 33,1563c. «Βούλεται ἡ ἐβραϊκή λέξις ἡ τοῦ "ἐπεφέρετο" σημαίνειν ὅτι καθάπερ ὄρνις ὡς θάλλει ταῖς πτέρυσιν ἀπαλῶς ἐφαπτομένη εἰς τὸ ζωογονεῖν, οὕτω καὶ τὸ Πνεῦμα ἐπεφέρετο τοῖς ὕδασι ζωοθαλοῦν». Μ. Βασίλειος, *Εἰς τήν Ἐξαήμερον*, Ὁμιλία Β', ΕΠΕ τ.4, 86. «Τὸ "ἐπεφέρετο" ἐξηγοῦνται ἀντὶ τοῦ συνέθαλπε καὶ ἐζωογονεῖ τὴν τῶν ὑδάτων φύσιν, κατὰ τὴν εἰκόνα τῆς ἐπωαζούσης ὄρνιθος καὶ ζωτικὴν τινα δύναμιν ἐνείσης τοῖς ὑποθαλομένοις.»

Ἀλλά γιατί ὁ Θεός ὅμως προέβη στή δημιουργία; Γιά ποιόν λόγο ὁ Θεός ἔκανε τόν κόσμο; Ὁ Θεός εἶχε καμμιά ἀνάγκη ἀπό τόν κόσμο; Ἦθελε ὁ Θεός ὁ ἴδιος νά πάρει κάτι ἀπό τόν κόσμο; Ζητοῦσε τίποτα ἀπό τήν δημιουργία; Ἀναμφισβήτητα ὄχι· ὁ Θεός εἶναι ἀνενδεής. Συνεπῶς τό πρῶτο ἐλατήριο τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ ἀγάπη Του. Ὁ Θεός ἀγαποῦσε! Εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, πού φέρνει στήν ὑπαρξη ὅλα τά δημιουργήματα.

Ἵσως ρωτήσετε: *Γιατί ὁ Θεός ἔκανε τόν κόσμο;* Εἶναι ἓνα πολύ ἀκανθῶδες καί δύσκολο στή λογική μας ἐρώτημα. Γιατί νά ὑπάρχουν χιλιάδες εἶδη ζωικοῦ καί φυτικοῦ βασιλείου; Γιατί αὕτη ἡ πλησμονή, ἀφοῦ δέν ὑπάρχει τετραγωνικό ἑκατοστό ὕλης χωρίς ζωή, εἴτε πᾶμε στήν ἐπιφάνεια τῆς γῆς εἴτε πᾶμε στά βάθη τῶν ὠκεανῶν, τόσο, πού ἡ ζωή κυριολεκτικά σφύζει ἐπάνω στήν ἐπιφάνεια τῆς γῆς; Ἀκόμα, γιατί μέ τόση πληθωρικότητα ὁ Θεός ἔκανε αὕτη τή δημιουργία; πού ἀποβλέπει; Καί γιατί αὐτό τό ἀπέραντο, τό τρομακτικά ἀπέραντο σύμπαν; πού ἀποβλέπει;

Γιά ὅλα αὐτά δέν ὑπάρχει καμμιά ἄλλη ἀπάντηση παρὰ μόνο αὕτη: ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ! Μόνη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἔκανε τή δημιουργία! Ὁ Θεός εἶναι ἀνενδεής· δέν ἔχει ἀνάγκη ἀπό τίποτα· οὔτε νά δοξάζεται, οὔτε νά λατρεύεται, οὔτε νά ἐπαινεῖται. Ἄν ζητᾷ τή δόξα Του καί τή λατρεία Του, εἶναι –πάντα μέ τήν ἐλεύθερη προσφορά τοῦ ἀνθρώπου, πού εἶναι ἡ λατρεία καί ἡ δοξολογία– νά ἐπιτύχει ὁ ἄνθρωπος τήν μακαριότητα τοῦ Θεοῦ· νά γίνει μέτοχος ὁ ἄνθρωπος, καί διά τοῦ ἀνθρώπου νά γίνει μέτοχος τῆς μακαριότητος καί τῆς εὐτυχίας τοῦ Θεοῦ ὁλόκληρη ἡ δημιουργία. Γι' αὐτό ὁ

Θεός ἔκανε τόν κόσμο· ἀπό ἀγάπη. Δέν ἤθελε νά ἀπολαμβάνει μόνος τήν μακαριότητά Του, ἀλλά ἤθελε νά συμμετέχουν στήν μακαριότητα ὅλα ὅσα δημιούργησε. Ἄλλωστε ὁ Θεός ὅ,τι κάνει εἶναι εὐτυχισμένο.

Θά σᾶς πῶ ἓνα μικρό παράδειγμα, πού πολλές φορές τό ἔχω θέσει στόν ἑαυτό μου σάν ἐρώτημα. Τά σκουλήκια πού εἶναι μέσα στό ξύλο καί στή γῆ εἶναι εὐτυχισμένα; Ὑπάρχουν μάλιστα σκουλήκια τῆς γῆς, ἀλλά καί σκουλήκια μέσα στό ξύλο τῶν δένδρων, πού δέν βλέπουν ποτέ τό φῶς τοῦ ἡλίου· ἐκεῖ μέσα ροκανίζουν, ροκανίζουν, τρῶνε, καί τίποτα ἄλλο. Τί λέτε; τά σκουλήκια αὐτά μέσα στό ἔδαφος ἢ στό ξύλο, εἶναι εὐτυχισμένα; Ναί, εἶναι εὐτυχισμένα! Ὁ Θεός ποτέ δέν κάνει δυστυχισμένα πλάσματα. Ἐκεῖνο πού καθιστᾷ δυστυχισμένα τά πλάσματα εἶναι ἡ ἁμαρτία.

Ὅταν θά μποῦμε στήν χριστιανική Ἀνθρωπολογία, θά δοῦμε γιατί σήμερα πολλά ζῶα μπορεῖ νά εἶναι δυστυχισμένα, νά πεινοῦν ἢ νά κρυώνουν ἢ νά πεθαίνουν. Εἶναι δυστυχισμένα γιατί διασαλεύθηκε ἡ τάξη ἀπό τήν ἁμαρτία τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλά αὐτό θά τό δοῦμε τότε. Τώρα τοῦτο μόνο σᾶς λέω, ὅτι ὁ Θεός δέν δημιουργεῖ δυστυχισμένα πλάσματα.

Δεύτερος λόγος πού ὁ Θεός ἔκανε τή δημιουργία εἶναι γιατί τό ἤθελε. Ἄν δέν ἤθελε, δέν θά ἔκανε τή δημιουργία· ἀλλά ἐπειδή ἤθελε, τήν ἔκανε.

Λέει ὁ 134ος ψαλμός, στίχος 6: «πάντα ὅσα ἠθέλησεν ὁ Κύριος ἐποίησεν»· ὅλα ὅσα θέλησε ὁ Κύριος τά ἔκανε. Ἔκανε μόνο ὅ,τι ἤθελε· ὅ,τι δέν ἤθελε, δέν τό ἔκανε. Συνεπῶς ὅ,τι ἔχει δημιουργηθεῖ, εἶναι ἀπό τό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Κι ἐκεῖνα πού μοιάζουν περιεργα

καί παράξενα, δέν ξέφυγαν ἀπ' τό θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀλλά εἶναι μέσα στό θέλημά Του. Ἐμεῖς δέν ἔχουμε πιά τό μυαλό πού εἶχε ὁ Ἀδάμ ὅταν βγῆκε ἀπό τά χέρια τοῦ Θεοῦ. Ἔχει σκοτισθεῖ ὁ νοῦς μας. Καί πολλές φορές θέτουμε ἐρωτήματα, ὅπως: *Αὐτό τί χρειάζεταιται; Ἐκεῖνο γιατί; Αὐτό μοιάζει παράξενο, περίεργο...* Τίποτα δέν ξέφυγε ἀπό τό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἡ δημιουργία δέν ἔχει στραβά πράγματα ἢ ψεγάδια. Ὅσα ἤθελε ὁ Θεός ἔκανε· δέν ἔκανε ὅ,τι δέν ἤθελε.

Αὐτά τά δύο λοιπόν εἶναι τά κίνητρα πού ὄθησαν, θά λέγαμε, τόν Θεό νά δημιουργήσει τόν κόσμο· τό θέλημά Του καί ἡ ἀγάπη Του.

Καί τώρα προχωροῦμε λίγο πιά κάτω.

«Καί εἶπεν ὁ Θεός· γεννηθήτω φῶς· καί ἐγένετο φῶς»¹², καί εἶπε ὁ Θεός νά γίνει φῶς, καί ἐγινε φῶς.

Αὐτό τό «γεννηθήτω» γράφεται μέ ἓνα νί, γιατί εἶναι ἀπό τό ρῆμα *γίγνομαι* καί ὄχι ἀπό τό ρῆμα *γεννῶ*. Ἄν γραφόταν μέ δύο νί, θά ἔπρεπε νά τό ἐρμηνεύαμε νά *γεννηθεῖ*· δηλαδή νά γεννηθεῖ ὅπως γεννιέται κάτι τό ζωντανό. Ἀλλά εἶναι ἀπό τό ρῆμα *γίγνομαι*.

Καί εἶπε ὁ Θεός νά γίνει φῶς, καί ἐγινε φῶς. Οὐσιαστικά ἀπό ὅδω ἀρχίζει ἡ δημιουργία, παιδιά. Οἱ δύο πρῶτοι στίχοι, ὁ 1ος καί ὁ 2ος, δηλαδή τό «*Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεός τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν...*» καί λοιπά, εἶναι μιά περίληψη ὅσων θά μᾶς πεῖ παρακάτω. Συνεπῶς εἶναι καί μιά εἰσαγωγή, ἓνα προοίμιο, ἢ, ἀκόμη, μιά συμπτυκνωμένη ἔκθεση ὁλόκληρης τῆς δημιουργίας.

12. Γέν. 1, 3.

Τώρα ἡ ἀφήγηση τῆς δημιουργίας ἀρχίζει μ' αὐτό: «καὶ εἶπεν ὁ Θεός· γεννηθήτω φῶς· καὶ ἐγένετο φῶς». Καὶ ἔγινε ἡ πρώτη δημιουργικὴ ἡμέρα. Αὐτό δείχνει ὅτι ἀπὸ ἐδῶ ξεκινᾷ πιά ἡ δημιουργία· μέ τό φῶς. Οὔτε μέ τόν οὐρανὸ ξεκινᾷ, οὔτε μέ τή γῆ, ἀλλά μέ τό φῶς!

Ἴσως νά τεθεῖ ἡ ἐρώτηση: ἀφοῦ ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καί τὰ ἄστρα ἔγιναν τὴν τέταρτη δημιουργικὴ ἡμέρα, ὅπως θά δοῦμε στή συνέχεια, τότε πῶς τό φῶς ἔγινε τὴν πρώτη ἡμέρα; Πῶς συμβιβάζεται αὐτό;

Πρέπει νά σᾶς πῶ, παιδιά, ὅτι αὐτό τό φῶς δέν ἔχει καμμία σχέση μέ τό ἡλιακό φῶς. Θά μπορούσαμε νά ποῦμε πὼς ὅταν τὴν πρώτη ἡμέρα ὁ Θεός ἔφτιαξε αὐτό τό φῶς, σ' αὐτό συμπεριλαμβανόταν ὁλόκληρη ἡ δημιουργία!¹³ Ἔχετε μόνο λίγη ὑπομονή καί θά τό δεῖτε.

Σᾶς ὑπενθυμίζω ὅτι ὁ ἥλιος δέν εἶναι πηγὴ φωτός ἀλλὰ φορέας φωτός. Προσέξτε με: φορέας φωτός. Ἄν ἔχω ἓνα κοντί σπίρτα, τὰ σπίρτα αὐτὰ ἔχουν ἀποθηκευμένη τὴ φωτιά, τό φῶς. Τραβάω ἓνα σπίρτο, τό ἀνάβω καί φτιάχνω φῶς. Ἐκεῖ μέσα ἔχω φῶς· πού σημαίνει ὅτι τό σπίρτο εἶναι ἓνας φορέας, δέν εἶναι πηγὴ φωτός. Ἡ ἀποκλειστικὴ πηγὴ τοῦ φωτός εἶναι ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ· εἶπε νά γίνε φῶς, καὶ ἔγινε φῶς. Αὐτός εἶναι ἡ πηγὴ τοῦ φωτός· ὁ ἥλιος εἶναι φορέας, καί ὄχι ἡ πηγὴ τοῦ φωτός.

13. Τό 1965, ἀπὸ τοὺς Penzias καί Wilson, ἔγινε μιὰ συναρπαστικὴ ἀνακάλυψη· ἡ ἀνίχνευση τοῦ ἀρχέγονου φωτός, πού φθάνει σήμερα στή Γῆ μέ τὴν μορφή μικροκυμάτων ἀπὸ ὅλες τίς κατευθύνσεις τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ ἀκτινοβολία ὑποβάθρου, ὅπως λέγεται, εἶναι ἓνας ἀψευδὴς μάρτυρας, μιὰ ἡχώ τῆς Δημιουργίας!

Ἀλλά καί κάτι ἀκόμα. Θυμάστε πού σᾶς εἶχα πει τήν περασμένη φορά ὅτι ὁ Μωυσῆς ἀνά πᾶσα στιγμή τοποθετεῖ ἕναν ὑποθετικό παρατηρητή ἐπάνω στήν ἐπιφάνεια τῆς γῆς; Καί ναί μέν τό φῶς ἔγινε τήν πρώτη ἡμέρα, καθὼς καί ὁλόκληρη ἡ δημιουργία μέ τήν μορφή τοῦ φωτός ὅπως εἶπαμε, ἀλλά αὐτός ὁ παρατηρητής δέν μπορεῖ νά δεῖ τόν ἥλιο, ἐπειδή ὑπάρχει αὐτή ἡ πυκνότατη νέφωση πάνω ἀπό τήν ἐπιφάνεια τῆς γῆς. Ὅταν ὅμως τά σύννεφα θά πέσουν μέ τή μορφή τῆς βροχῆς καί θά σχηματιστοῦν οἱ ὠκεανοί, τότε βεβαίως τό φῶς τοῦ ἡλίου θά φθάσει μέχρι τήν ἐπιφάνεια τῆς γῆς.

Ἄρα, γιά ἕναν ἐπίγειο παρατηρητή, ὁ ἥλιος δημιουργεῖται τήν τέταρτη ἡμέρα, ἔστω κι ἂν αὐτός ἔγινε τήν πρώτη ἡμέρα. Σᾶς ξαναλέω ἄλλη μιὰ φορά, τά πάντα ἔγιναν τήν πρώτη ἡμέρα· τίς ὑπόλοιπες ἡμέρες εἴτε διαμορφώνονται εἴτε ἀναφαίνονται. Γι' αὐτόν τόν ὑποθετικό παρατηρητή λοιπόν ὁ ἥλιος ἐμφανίστηκε τήν τέταρτη δημιουργική ἡμέρα.

Γιατί τό λέω αὐτό; Διότι ἴσως πεῖτε ὅτι ἔχετε μάθει στό σχολεῖο σας γιά μιὰ θεωρία πού λέει πὼς ἡ γῆ ἀποσπᾶστηκε ἀπό τόν ἥλιο, γι' αὐτό καί γυρίζει γύρω ἀπό αὐτόν. Μάλιστα· τήν ἀποδέχομαι τή θεωρία αὐτή. Πραγματικά, ἡ γῆ μπορεῖ, καί ἔτσι πρέπει νά εἶναι, νά ἀποσπᾶστηκε ἀπό τόν ἥλιο, ὅπως καί οἱ ἄλλοι ὀκτώ πλανῆτες, τουλάχιστον οἱ μεγάλοι.¹⁴ Δέν λέω γιά τούς

14. Τελικά οἱ πλανῆτες τοῦ ἡλιακοῦ μας συστήματος εἶναι ὀκτώ, γιατί ὁ Πλούτωνας ἀπό τό 2006 ἔπαψε νά θεωρεῖται ἐπίσημως πλανήτης τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος, ἀλλά πλανήτης νάνος, πού εἶναι στή ζώνη τοῦ Κάιπερ. Τελευταῖα, αὐτή ἡ ἄποψη ἐνισχύθηκε μέ τήν ἀνακάλυψη σωμάτων πέρα ἀπό τήν τροχιά τοῦ Πλούτωνα, πού εἶναι παρόμοια ἢ καί μεγαλύτερα σέ μέγεθος ἀπό αὐτόν.

μικρότερους πλανήτες, δέν λέω γιά τούς δορυφόρους τῶν πλανητῶν, ὅπως εἶναι ἡ σελήνη μας, πού φαίνεται ὅτι ἀποσπάστηκε ἀπό τή γῆ καί γυρίζει γύρω ἀπ' αὐτή. Βεβαίως ὅλα αὐτά ξεκίνησαν ἀπό τόν πάτρωνα ἥλιο. Πῶς λοιπόν τώρα μποροῦμε νά λέμε ὅτι ἔχουμε πρῶτα τή γῆ καί μετά τόν ἥλιο;

Σᾶς ἐξήγησα. Καί ὁ ἥλιος καί ἡ γῆ δημιουργήθηκαν τήν πρώτη ἡμέρα. Αὐτό καθόλου δέν ἔρχεται σέ ἀντίθεση μέ τό ὅτι ἡ γῆ ἀποσπάστηκε ἀπό τόν ἥλιο. Τήν τέταρτη ἡμέρα φαίνεται τό φῶς τοῦ ἡλίου. Ἀλλά ἐπειδή ὁ τρόπος ἐκθέσεως εἶναι δημώδης, ὁ Μωυσῆς λέει ὅτι ὁ Θεός ἔκανε τόν ἥλιο τήν τέταρτη ἡμέρα. Γιά ἕναν παρατηρητή λοιπόν ὁ ἥλιος ἔγινε τότε πού φάνηκε, δηλαδή τήν τέταρτη ἡμέρα· δέν ἔγινε τήν πρώτη.

Ἐδῶ ὅμως τίθεται τό ἐρώτημα: *Καλά, στ' ἀλήθεια, τά πάντα ἔγιναν τήν πρώτη ἡμέρα;* Ναί, τά πάντα! *Καί τίς ὑπόλοιπες ἡμέρες τί ἔχουμε;* Ἔχουμε διαμόρφωση. Δηλαδή τήν πρώτη ἡμέρα ἔγινε τό φῶς, μέρος τοῦ ὁποίου μετά ἔγινε ὕλη. Εἴτε λοιπόν ἥλιος λέγεται, εἴτε γῆ λέγεται, εἴτε σελήνη, εἴτε δισεκατομμύρια γαλαξίες λέγονται, ὁλόκληρο τό σύμπαν ἔγινε τήν πρώτη ἡμέρα.

Τίς ἄλλες ἡμέρες, ὡς πρὸς τή γῆ μας, τί βλέπουμε; Βλέπουμε νά διαχωρίζονται τά ὕδατα, δηλαδή τό πάνω νερό ἀπό τό κάτω, τά σύννεφα ἀπό τούς ὠκεανούς. Βλέπουμε νά φαίνεται ἡ ξηρά, νά βγάζει ἡ γῆ χορτάρι. Νά γίνονται τά ψάρια μέσα στή θάλασσα, δηλαδή τά ζῶα τῆς θάλασσας, τοῦ νεροῦ. Βλέπουμε νά γίνονται τά ἐρπετά. Νά γίνεται πρῶτα ἡ πόα, τό χορτάρι, καί μετά ἡ ξυλώδης βλάστηση, πού ἔχει κορμό. Μετά νά γίνονται τά πτηνά καί τά τετράποδα, καί τέλος νά γίνε-

ται ὁ ἄνθρωπος. Δηλαδή τίς ὑπόλοιπες πέντε ἡμέρες ἔχουμε τή διαμόρφωση τῆς γῆς.

Αὐτό ἔχουμε· διαμόρφωση. Δέν ἔχουμε δημιουργία ἐκ τοῦ μή ὄντος, ἀλλά ἐκ τοῦ ὄντος. Θά πεῖ ὁ Θεός: Ἡ γῆ νά βγάλει χορτάρι· τά νερά νά βγάλουν ἔρπετά. Μετά, γιά τόν ἄνθρωπο, θά πάρει χῶμα, δηλαδή ὑπάρχουσα ὕλη. Δέν φτιάχνει τόν ἄνθρωπο ἐκ τοῦ μηδενός, ἀλλά ἀπό τήν ὑπάρχουσα ὕλη.

Συνεπῶς τήν πρώτη μέρα ἔχουμε τή δημιουργία ἐκ τοῦ μή ὄντος, ἀπό τήν μή ὑπαρξη, ἀπό τό μηδέν, καί ἔχουμε τήν παρουσία τοῦ ὑλικοῦ χώρου πιά, ἐνῶ τίς ἄλλες πέντε ἡμέρες ἔχουμε τήν δημιουργία ὡς διαμόρφωση ἐκ τοῦ εἶναι, ἐκ τῆς ὑπάρξεως.

Ἀλλά, γιά σταθεῖτε, θά μοῦ πεῖτε. Ἐδῶ τήν πρώτη ἡμέρα ἔγινε τό φῶς, καί ἐσεῖς μᾶς μιᾶτε γιά ὕλη· τί συμβαίνει;

Πράγματι. Τί θά πεῖ ὕλη; καί τί θά πεῖ ἐνέργεια; Ξέρετε ὅτι τό φῶς εἶναι ἐνέργεια· θά τό ἔχετε μάθει στό σχολεῖο σας. Ἡ θερμότητα εἶναι ἐνέργεια· ὁ ἠλεκτρισμός εἶναι ἐνέργεια. Τί λέτε; αὐτή ἡ ἐνέργεια πού ὑπάρχει δέν εἶναι συνδεμένη μέ τήν ὕλη;

Λοιπόν, παιδιά, εἴτε ποῦμε ἐνέργεια, εἴτε ποῦμε ὕλη, εἶναι τό ἴδιο πράγμα· εἶναι ἓνα νόμισμα στίς δυό του ὀψεις. Αὐτό, νομίζω, τό ξέρετε πιά ἀπό τή Φυσική. Ἰδίως οἱ μεγάλες τάξεις πρέπει νά τό ξέρουν, ὅτι ἀπό τήν ὕλη περνᾶμε στήν ἐνέργεια καί ἀπό τήν ἐνέργεια περνᾶμε στήν ὕλη· εἶναι πάρα πολύ ἀπλό.

Ἄν πάρουμε ἓνα ξύλο ἀπό δένδρο καί τό βάλουμε νά καεῖ, ἐνῶ ἔχουμε μία ὕλη, περνᾶμε στήν ἐνέργεια·

δηλαδή ή χημική ενέργεια του ξύλου αποδίδεται με τη μορφή της φωτιάς, δηλαδή της θερμικής και φωτεινής ενέργειας. Μπορούμε όμως και τό αντίστροφο· νά ἐπιστρέψουμε στή χημική, νά φτιάξουμε πάλι τό ξύλο.¹⁵

Παιδιά, μέσα στήν κτίση, αλλά και ἐπάνω στή γῆ μας, ἔχουμε αὐτούς τούς διαρκεῖς μετασχηματισμούς· ἀπό τή μιά μορφή ἐνεργείας πᾶμε σέ μιά ἄλλη. Μήν τό ξεχνάτε αὐτό.¹⁶

Ἐκείνη ἡ μαθηματική σχέση πού συνδέει τήν ὕλη μέ τήν ἐνέργεια, εἶναι ἡ γνωστή ἐξίσωση τοῦ Ἀϊνστάιν, πού τήν ξέρετε πιστεύω ὅλοι σας· εἶναι θεμελιώδης καί βασική· ὅτι δηλαδή ἡ ἐνέργεια ἰσοῦται μέ τήν μάζα, δηλαδή τήν ὕλη, ἐπὶ τό τετράγωνο τῆς ταχύτητος τοῦ φωτός ($E = m \cdot c^2$).

Βλέπουμε λοιπόν πώς ἡ ταχύτητα τοῦ φωτός μέσα στό σύμπαν εἶναι μία κατάσταση δυναμική, ἓνα βασικό καί θεμελιώδες μέγεθος, μιά παγκόσμια παράμετρος, δηλαδή εἶναι αὐτό πού λέμε *παγκόσμια σταθερά*. Ἐάν,

15. Ἐδῶ ὑπονοεῖται ὁ μηχανισμός τῆς φωτοσυνθέσεως, κατά τόν ὁποῖο ἡ ἥλιακή ἐνέργεια δεσμεύεται καί χρησιμοποιεῖται γιά τήν μετατροπή διοξειδίου τοῦ ἄνθρακα καί νεροῦ σέ ὀξυγόνο καί ἐνεργειακά πλούσιες ὀργανικές χημικές ενώσεις, ἄρα καί ξύλου.

16. Συνήθως στίς χημικές ἀντιδράσεις ἓνα πολύ μικρό μέρος τῆς ὕλης μετατρέπεται σέ ἐνέργεια· καί ἀντιστρόφως. Στίς πυρηνικές ὁμως ἀντιδράσεις ἡ μετατροπή τῆς ὕλης σέ ἐνέργεια εἶναι ὀλοκληρωτική. Ἐλάχιστη μάζα ραδιενεργοῦ ὕλικου μετατρέπεται σέ τρομακτικά μεγάλη ἐνέργεια. Ἀλλά καί ἀντιστρόφως, ἡ ἐνέργεια μπορεῖ νά ὑλοποιηθεῖ σέ ὑποατομικά ὕλικά σωματίδια. Ἔτσι, σέ μιά πυρηνική ἀντίδραση, ἡ δυναμική ἐνέργεια πού μετατρέπεται σέ ἠλεκτρομαγνητική καί σέ κινητική τῶν σωματιδίων εἶναι ἓνα ἑκατομμύριο φορές μεγαλύτερη ἀπό τήν ἀντίστοιχη σέ μιά χημική ἀντίδραση!

τώρα, από την εξίσωση πού εκφράζει την ισοδυναμία της ύλης με την ενέργεια βγάλουμε αυτήν την παράμετρο, θά δοῦμε ότι η ενέργεια ισοῦται με τη μάζα, δηλαδή την ύλη. Καί πράγματι ισοῦται, γιατί, είτε πῶ μάζα είτε πῶ *ἐνέργεια*, εἶναι τό ἴδιο πράγμα.¹⁷

Ἀλλά τίθεται τό ἐρώτημα: *ποιό ἔγινε πρῶτα; ἡ ὕλη ἢ ἡ ἐνέργεια;* Σάν νά λέγαμε: *ποιό ἔγινε πρῶτα; ἡ κότα ἢ τό αὐγό;* Θά μοῦ πεῖτε ὅτι δέν ἔχει καί πολλή σημασία. Ἄς ποῦμε ὅτι κάποτε ξεκίνησε κάτι. Ἀφοῦ λοιπόν ξεκίνησε κάτι, θά πρέπει νά εἶναι ἡ ἢ κότα, πού γέννησε τό αὐγό, δηλαδή ὁ Θεός νά ἔκανε τήν κότα, ἢ νά ἔκανε τό αὐγό, ἀπό τό ὁποῖο βγῆκε καί ἡ κότα.

Τί ἔγινε πρῶτα, λοιπόν; ἡ ὕλη ἢ ἡ ἐνέργεια;

Προσέξτε· τό ἐρώτημα δέν εἶναι ἀνόητο. Ἀφοῦ ἡ ὕλη καί ἡ ἐνέργεια εἶναι τό ἴδιο πράγμα, καί προήλθε ἐκ τοῦ μηδενός, τί σημασία ἔχει *ποιό ἔγινε πρῶτο;*

Ὅμως ἀκοῦστε. Τό βιβλίο τῆς Γενέσεως μᾶς λέει ὅτι αὐτό πού ἔγινε πρῶτο ἦταν τό φῶς, δηλαδή ἡ ἐνέργεια! Προσέξτε ἐδῶ νά δεῖτε κάτι τό ἐξαιρετικά μεγαλειώδες. Ἦταν τό φῶς! Τό φῶς, ἡ φωτεινή ἐνέργεια, εἶναι ἡ ἄριστη ποιότητα ἐνέργειας· εἶναι πιό πάνω καί ἀπό τόν ἠλεκτρισμό, κι ἀπό τή θερμότητα, κι ἀπό ὅλες τίς ἄλλες μορφές.

Ὡστε ἀπό τήν ἐνέργεια *φῶς*, πού ὁ Θεός εἶπε νά

17. Σύμφωνα μέ τήν εἰδική θεωρία τῆς σχετικότητος, ἡ ταχύτητα τοῦ φωτός (c) εἶναι μία θεμελιώδης σταθερά στό σύμπαν, ἀποτελώντας τό ἀνώτερο ὄριο ὅλων τῶν ταχυτήτων, πού μαζί μέ τήν σταθερά τῆς παγοσμίου ἑλξεως (G) καί τή σταθερά δράσης τοῦ Plank (h) ἀποτελοῦν τίς τρεῖς παγκόσμιες σταθερές, πού εἶναι γενικά ἀποδεκτές σήμερα στή Φυσική.

γίνει, ἔγινε κατόπιν ἡ ὕλη. Ἀλλά αὐτό τό ἀνακαλύψαμε μόλις τόν 20ό αἰώνα, ὅταν καταφέραμε νά μετασχηματίσουμε τήν ἐνέργεια σέ ὕλη καί τήν ὕλη σέ ἐνέργεια. Μένουμε κατάπληκτοι ὅταν βλέπουμε τήν Ἁγία Γραφή νά λέει ὅτι τό πρῶτο-πρῶτο πού ἔγινε ἦταν τό φῶς!¹⁸

Πῶς τό βλέπετε αὐτό ἐσεῖς, παιδιά; εἶναι ἢ δέν εἶναι μεγαλειώδεις; Μάλιστα αὐτό γράφτηκε πρίν 3.500 χρόνια, καί ἐμεῖς τό ἀνακαλύψαμε μόλις στόν αἰώνα μας! Καί νά φανταστεῖτε ὅτι οἱ ἄπιστοι χλεύαζαν τήν Ἁγία Γραφή καί ἔλεγαν ὅτι ὁ Μωυσῆς γράφει μωρίες καί βλακεῖες!... Προσέξτε, γιατί θά σᾶς ποῦν καί στό σχολεῖο σας ὅτι τό βιβλίο *Γένεσις* εἶναι παραμύθι· νά ξέρετε νά μιλάτε. Ἔλεγαν: *Τί βλακεῖες γράφει ὁ Μωυσῆς...! Λέει ὅτι πρῶτα ἔγινε τό φῶς, καί μετά ἔγινε ὁ ἥλιος, τήν τέταρτη μέρα. Αὐτά εἶναι ἀντιφατικά!...* Ὅπως ὁμως ἀποδείχθηκε, αὐτά δέν εἶναι καθόλου βλακεῖες, οὔτε καί ἀντιφατικά!

Βλέπετε λοιπόν, παιδιά, ὅτι δικαιώθηκε ἡ Ἁγία Γραφή, ἀποστομώθηκαν οἱ χλευαστές της καί μπῆκαν στό καβούκι τους, ἐπειδή ἀποδείχθηκε ὅτι τό πρῶτο-

18. Σύμφωνα μέ τίς σύγχρονες ἐπιστημονικές ἀπόψεις, στίς πρῶτες στιγμές τοῦ σύμπαντος, τό φῶς, ὑπό τήν ἐπίδραση πυρηνικῶν καί ἠλεκτρομαγνητικῶν δυνάμεων, μετασχηματίστηκε πρῶτα σέ κουάρκ, λεπτόνια καί ἄλλα βαρύτερα σωματίδια τῆς ὕλης. Στή συνέχεια, ἀπό τά κουάρκ, σχηματίστηκαν πρωτόνια καί νετρόνια, ἐνῶ λίγο ἀργότερα οἱ πρῶτοι ἐλαφρεῖς πυρῆνες. Τελικά τό φῶς, πού ἀρχικά ἀλληλοεπιδρούσε ὀργανιστικά μέ τήν ὕλη, ἀπελευθερώθηκε ἀπ' αὐτή μέ τόν σχηματισμό τῶν ἀτόμων τῆς ὕλης, 379.000 περίπου χρόνια μετά τή *Μεγάλη Ἐκρηξη (Big Bang)*, κι ἀπό τότε ταξιδεύει ἐλεύθερο στό σύμπαν. Ἀργότερα, καθώς κυριάρχησε ἡ βαρύτητα, σχηματίστηκαν τά ἄστρα καί οἱ γαλαξίες.

πρῶτο πού ἔγινε ἦταν τό φῶς;... Εἶναι καταπληκτικό!

Παιδιά, μόνο ἀπό αὐτό τό σημεῖο τῆς Ἀγίας Γραφῆς, καί μόνο ἀπό αὐτό, πού ἀποκαλύπτει ὅτι τό πρῶτο πράγμα πού ἔγινε ἦταν τό φῶς καί ἐκ τοῦ φωτός ἔγινε ἡ ὕλη, αὐτό πρέπει νά μᾶς κάνει νά ποῦμε: Ἀπό ὅῃ κι ἐμπρός πιστεύω στόν Θεό, στόν Ἅγιο Τριαδικό Θεό, εἶμαι Χριστιανός! Καί μόνο ἀπ' αὐτό τό σημεῖο! Εἶναι τόσο μεγάλο αὐτό, τόσο φοβερά μεγάλο, πού ἀφήνει τόν ἄνθρωπο τῆς ἐποχῆς μας κατάπληκτο.

Ἀλλά μέ τήν εὐκαιρία, σᾶς διαβάζω τί λέει καί ἡ ἐπιστήμη πάνω σ' αὐτό. Ὁ Πῶλ Κουντέρκ, ἓνας Γάλλος ἀτομικός φυσικός, ἔγραψε ἓνα βιβλίο· *Ἡ θεωρία τῆς σχετικότητας*. Ἐκεῖ μέσα γράφει:

«Ἐχουμε τό δικαίωμα νά ἐκπλησσομαστε γι' αὐτό μέσα σέ ἓνα σύμπαν πού παρουσιάζεται σέ ὅλες του τίς ἐκφάνσεις σάν ἠλεκτρομαγνητική σύνθεση; Τό σύμπαν μᾶς ἀναγκάζει νά ταυτίσουμε τίς βαθύτερες ιδιότητές του μέ τίς ιδιότητες τοῦ φωτός.

»Τί θαυμαστή περιπέτεια!...

»Οἱ ποιητές δέν θά ἔχουν πιά μόνοι τό προνόμιο νά ἀποθεώνουν τό φῶς μέ τούς στίχους τους· ὁλόκληρη ἡ ἐπιστήμη ἔχει γίνει ὕμνος πρὸς τό φῶς!»¹⁹

Ἀκούσατε τί λέει; «Τό σύμπαν μᾶς ἀναγκάζει νά ταυτίσουμε τίς βαθύτερες ιδιότητές του μέ τίς ιδιότητες τοῦ φωτός», δηλαδή νά ποῦμε ὅτι σύμπαν καί φῶς εἶναι τό ἴδιο πράγμα, ὅτι οἱ βαθύτερες ιδιότητές τους εἶναι κοινές! «Τί θαυμαστή περιπέτεια!...»

Δέν εἶναι καταπληκτικό, παιδιά; Ἐγώ, σᾶς εἶπα·

19. Paul Couderc (1899-1981) *La Relativité*, Presses Universitaires de France, ἔκδ. *Que sais-je*, Paris 1941, σ. 18.

καί μόνο ἀπ' αὐτό τό σημεῖο θά γινόμεουν Χριστιανός. Μπορεῖτε νά φανταστεῖτε πόσο καλός καί ἀκλόνητος Χριστιανός θά γινόταν κανείς, ἄν ἔβαζε κι ὅλα τά ἄλλα σημεῖα τῆς Ἀγίας Γραφῆς;

Ὁ δέ καθηγητής τῆς ὀρυκτολογίας καί γεωλογίας Mariel de Serres γράφει: «*Ἡ Γραφή ἐμάντευσε τό ἐξαγόμενον τῶν νεωτάτων ἀνακαλύψεων, λέγουσα ὅτι τό φῶς ἐτέθη εἰς ἐνέργειαν ἢ εἰς κίνησιν κατὰ τήν πρώτην ἐποχήν· καί ὅχι μόνον δέν εὑρίσκεται εἰς ἀντίθεσιν μέ τήν πρόοδον τῶν φυσικῶν γνώσεων, ἀλλά μάλιστα παρέχει τήν ὑποστήριξιν της καί τό κῦρος της εἰς τήν ἐπιστήμην*».

Βέβαια αὐτό πού λέει, «*ἡ Γραφή ἐμάντευσε*», θά τό λέγαμε ὡς ἐξῆς: ἡ Ἀγία Γραφή εἶναι θεόπνευστη! Διότι δέν μπορεῖ κανείς νά μαντέψει τέτοια πράγματα, καί μάλιστα ἐπιστημονικά ἐπιτεύγματα, πρὶν ἀπό 3.500 χρόνια ἀπό σήμερα! Εἶναι καταπληκτικό.

Αὐτά, παρακαλῶ, νά τά κρατᾶτε· εἶναι πάρα πολύ σπουδαῖα σημεῖα, γιά νά ξέρετε κι ἐσεῖς οἱ ἴδιοι πῶς νά στέκεστε, ἀλλά καί νά ἀπολογεῖστε, ὅταν θ' ἀκοῦτε, ἢ στό σχολεῖο ἢ στόν δρόμο ἢ ὅπουδήποτε, νά λέγονται πράγματα ἀνόητα.

Ὡστε λοιπόν βλέπουμε ὅτι αὐτή ἡ μεγάλη ἀλήθεια τῆς Ἀγίας Γραφῆς ἔρχεται νά ἐπαληθευθεῖ μόλις στόν 20ό αἰῶνα.

Ἀλλά τώρα ἄς πᾶμε λίγο πιο κάτω. Γιατί ὁ Θεός ἔκανε τό φῶς; Τό φῶς, ξέρετε, εἶναι ὅ,τι ὠραιότερο! Τό φῶς!... Πῶ, πῶ, τό φῶς...! Σκεφθεῖτε τήν ἀπουσία τοῦ φωτός. Τί ἔχουμε χωρίς φῶς; Τίποτα. Θά μπορούσε νά προβληθεῖ ἡ τέχνη, ἡ ἐπιστήμη, ἡ ὁμορφιά, ἢ ὅ,τι ἄλλο;

Τίποτα. Μέ τήν ἀπουσία τοῦ φωτός δέν ἔχουμε τίποτα! Ὅλα μέ τό φῶς! Γιατί λοιπόν ὁ Θεός ἔκανε πρῶτα τό φῶς; Καί γιατί ξεκίνησε ὁλόκληρη ἡ δημιουργία ἀπό τό φῶς καί διαμορφώθηκε ἡ ὕλη ἀπό τό φῶς;

Διότι «ὁ Θεὸς φῶς ἐστὶν»!²⁰

Αὐτό μᾶς λέει ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης· ὁ Θεός εἶναι φῶς! Ἀλλά τό φῶς τοῦ Θεοῦ εἶναι ἄκτιστο· εἶναι τό φῶς πού εἶδαν οἱ τρεῖς μαθητές, Πέτρος Ἰάκωβος καί Ἰωάννης, ἐπάνω στό Θαβώρ.²¹ Αὐτό τό ἴδιο φῶς θά ἔχουμε κι ἐμεῖς στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Στήν εἰκονογραφία μας βάζουμε γύρω ἀπό τό κεφάλι τῶν Ἁγίων ἓνα φωτοστέφανο. Αὐτό τό φωτοστέφανο εἶναι ὁ τρόπος γιά νά ἐκφράσουμε αὐτό τό ἄκτιστο φῶς.

Ποιό εἶναι αὐτό τό ἄκτιστο φῶς; Εἶναι αὐτό πού δέν τό ἔκτισε ὁ Θεός, δέν τό δημιούργησε, ἀλλά εἶναι δεμένο μέ τήν φύση τοῦ Θεοῦ, εἶναι δεμένο μέ τήν οὐσία Του. Προσέξτε· αὐτή ἡ ἐνέργεια δέν εἶναι ἡ οὐσία τοῦ Θεοῦ, ἀλλά εἶναι δεμένη μέ τήν οὐσία Του. Καί ἐπειδή ἡ οὐσία τοῦ Θεοῦ δέν φαίνεται, ὁ Θεός γίνεται γνωστός μόνο μέ τίς ἐνέργειές Του. Ἐκεῖνο λοιπόν πού κάνει τά λογικά ὄντα, τοὺς ἀνθρώπους καί τοὺς ἀγγέλους, νά γνωρίσουν τόν Θεό εἶναι οἱ ἄκτιστες ἐνέργειές Του.

Ὅταν λέμε ἄκτιστες, ἐννοοῦμε Θεότητα· γιατί ἂν εἶναι κτιστές, εἶναι κτίση πιά, καί εἶναι κατώτερες ἀπὸ ἐμᾶς. Ὅποιοδήποτε κτιστό, εἶναι κατώτερο ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, εἶναι κατώτερο καί ἀπὸ τοὺς ἀγγέλους.

Ἀλλά ἐκεῖνο πού θά μπορούσαμε νά τό ποῦμε ὅτι

20. Α' Ἰωάν. 1, 5.

21. Βλ. Ματθ. 17, 1-8. Μάρκ. 9, 2-8.

εἶναι ὁ Θεός, εἶναι ἄκτιστο. Αὐτό ἔρχεται σέ ἐπαφή μέ τήν δημιουργία τήν ὁρατή, καί ἔτσι μπορούμε νά ποῦμε νά ὁ Θεός! Ἐκεῖνο τό φῶς εἶδε καί ὁ Μωυσῆς στό Σινά. Καί ὅταν κατέβηκε ἀπό τό Σινά, τό πρόσωπό του ἦταν τόσο φωτεινό, ὥστε οἱ Ἑβραῖοι δέν τό ἄντεχαν νά τό ἀτενίσουν.²²

Αὐτό λοιπόν τό ἄκτιστο φῶς ἔρχεται νά δώσει τώρα τήν εἰκόνα του, ἅς ποῦμε, στή δημιουργία. Εἶναι καταπληκτικό, παιδιά, τό πῶς ἀκριβῶς ὁ μέν ἄνθρωπος εἶναι εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, ἡ δέ δημιουργία εἶναι εἰκόνα τῆς ἄκτιστης ἐνέργειάς Του, πού εἶναι τό φῶς. Εἶναι καταπληκτικό! Γι' αὐτό λοιπόν ὁ Θεός ἔκανε τό φῶς, ἔκανε τή δημιουργία μέ τή μορφή τοῦ φωτός. Καί ἀπό ἐκεῖ ξεκινάει μετά νά κάνει καί νά διαμορφώνει ὅ,τι ἔκανε, τόν γνωστό μας δηλαδή κόσμο, ὅπως τόν βλέπουμε.

Καί συνεχίζουμε: «καί εἶδεν ὁ Θεός τὸ φῶς, ὅτι καλόν»²³. Εἶδε ὁ Θεός τό φῶς ὅτι ἦταν καλό, ὠραῖο.

Ἐδῶ εἶναι μιά ἀνθρωποπαθῆς ἔκφραση, γιά τήν ἐπιτυχημένη ἔκβαση τῆς δημιουργίας· ὅτι ὅταν ὁ Θεός ἔκανε τό φῶς, εἶδε ὅτι ἦταν ὠραῖο.

Τό φῶς ὅμως αὐτό εἶναι ποίημα, εἶναι δημιούργημα. Προσέξτε· δημιούργημα! Ἄλλο τό ἄκτιστο φῶς καί ἄλλο τό κτιστό φῶς. Αὐτό τώρα εἶναι κτιστό φῶς· ὅπως καί τό ἡλιακό φῶς εἶναι κτιστό. Ὅταν ὁ Θεός τό εἶδε αὐτό τό φῶς, εἶπε: καλό εἶναι, δηλαδή εἶναι ἐπιτυχημένο.

Θά μπορούσε ποτέ ὁ Θεός νά κρίνει ἀρνητικά ἢ

22. Βλ. Ἑξοδ. 34, 35. Πρβλ. Β' Κορ. 3, 13.

23. Γέν. 1, 4.

θετικά ένα δημιούργημα Του και νά πεῖ ὅτι εἶναι ἀποτυχημένο ἢ ἐπιτυχημένο; Ὁχι. Εἶναι γραμμένο ἔτσι γιὰ μᾶς· εἶναι ἓνας ἀνθρωπομορφικός τρόπος, γιὰ νά ἐκφρασθεῖ ὅτι ἡ δημιουργία εἶναι ἐπιτυχής, εἶναι ὠραία.

Κάθε τι λοιπόν πού δημιουργεῖ ὁ Θεός εἶναι καλό. Ἀφοῦ τό φῶς εἶναι καλό, καί ὅλα τ' ἄλλα θά εἶναι καλά. Καί τό καταπληκτικό εἶναι ὅτι σέ κάθε δημιουργία ἡ διαμόρφωση πού θά κάνει στό ἐξῆς ὁ Θεός, θά λέει: *εἶναι καλό!* Εἶναι μία στερεότυπη ἔκφραση, πού ἐπαναλαμβάνεται σέ κάθε δημιουργική πράξη τοῦ Θεοῦ.

Ἀλλά καί γιὰ κάποιον ἀκόμα λόγο ἐπαναλαμβάνεται αὐτό τό *εἶναι καλό*, ὅπως λέει ὁ Θεοδώρητος, ἓνας ἐκκλησιαστικός συγγραφέας· γιὰ νά πείσει τοὺς ἀχαρίστους νά μὴν παραπονιοῦνται γιὰ μερικά πράγματα μέσα στή δημιουργία, καί λένε ὅτι αὐτό εἶναι καλό κι ἐκεῖνο δέν εἶναι καλό.²⁴ Ὁχι· ὅ,τι δημιουργεῖ ὁ Θεός εἶναι καλό!

Καί ἀκόμη, γιὰ νά δώσει ἀποστομωτική ἀπάντηση, ὅτι δέν ὑπάρχει θεός τοῦ σκότους καί θεός τοῦ φωτός, καί νά ἀπαντήσει στή λεγόμενη *περσική διαρχία*.

Οἱ Πέρσες, ἀλλά καί πολλοί ἄλλοι διαρχιστές, πίστευαν ὅτι ὑπάρχει ὁ θεός τοῦ φωτός καί ὁ θεός τοῦ σκότους· καί ὅτι αὐτοί οἱ δύο θεοὶ παλεύουν διαρκῶς, χωρὶς ποτέ ὁ ἓνας νά καταφέρνει νά νικήσει τόν ἄλλο. Τό ἔβγαλαν αὐτό ἀπὸ τὴν διαδοχὴ τῆς νύχτας καί τῆς ἡμέρας, γιὰ νά ἐξηγήσουν μερικά πράγματα πού ἔχουν

24. Θεοδώρητος, *Quaestiones in Octateuchum*, 13.12-13, ἔκδ. *Poliglota Matritense*, Madrid 1979. «Διὰ τί τέθεικεν ὁ συγγραφεὺς τό· "εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν"; Ἵνα πείσῃ τοὺς ἀχαρίστους μὴ ψέγειν ἅπερ ἡ θεία ψῆφος ὀνομάζει καλά.»

σχέση μέ τό σκοτάδι τῆς ἁμαρτίας καί τῆς ἀγνοίας τοῦ θεοῦ τοῦ φωτός. Ἔτσι ἔλεγαν! Ὁ ἕνας θεός ἔκανε τό φῶς· καί ὅταν μπαίνει μπροστά του ἕνα ἀντικείμενο, νικάει ὁ ἄλλος θεός, καί γίνεται σκιά!

Ἀλλά ἡ σκιά, παιδιά, τό σκοτάδι, δέν εἶναι παρὰ ἡ ἀπουσία τοῦ φωτός. Δημιουργός καί τοῦ φωτός καί τοῦ σκότους εἶναι ὁ ἕνας καί μόνος Θεός. Δέν ὑπάρχει διαρχία· δέν ὑπάρχουν δυό Θεοί· ἕνας εἶναι ὁ Θεός· καί ὅ,τι κάνει ὁ Θεός, εἶναι πολύ καλό! εἶναι πολύ ὠραῖο! εἶναι θαυμαστό!... ἔτσι πού οἱ ἄνθρωποι νά θαυμάσουν τόν Θεό, τήν ἀγάπη Του, τή σοφία Του, νά Τόν δοξάσουν, νά Τόν λατρεύσουν, καί μέ τόν τρόπο αὐτό νά μετάσχουν στή μακαριότητα, δηλαδή τήν εὐτυχία τοῦ Θεοῦ.

Πόσο μεγάλα πράγματα εἶναι αὐτά, παιδιά... πόσο μεγάλα!... Ἀλλά θά συνεχίσουμε, πρῶτα ὁ Θεός, τήν ἐρχόμενη Κυριακή.

Κυριακή, 14 Νοεμβρίου 1982